

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

СУЧАСНА ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

Частина II

**Дніпро
2023**

УДК 81'1(477)

ББК 81'2 УКР

С 91

*Ухвалено до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»
(протокол № 4 від 21 грудня 2023 р.)*

*Ухвалено до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»
(протокол № 4 від 28.02.2023 р.)*

Сучасна прикладна лінгвістика. Збірник наукових праць. Дніпро: ВВПЗ «ДГУ», 2023. Ч. II. 255 с.

(в авторській редакції)

У збірник увійшли наукові дослідження, які були оприлюднені на міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні погляди на прикладну лінгвістику» (09 листопада 2023 року). Тематика статей охоплює актуальні питання щодо розвитку та становлення прикладної лінгвістики.

Матеріали наукових досліджень можуть бути використані у практичній діяльності фахівців вказаних напрямів діяльності та у навчальному і виховному процесах закладів освіти.

ISBN 978-966-981-879-9

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Лежнёва Тетяна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент, проректор Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Крашеніннікова Тетяна Валеріївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Дудник Олена Володимирівна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Холод Ірина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Хмель-Дунай Галина Миколаївна – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Негодченко Ольга Петрівна – старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Мірошник Андрій Дмитрович – провідний фахівець відділу організації наукової роботи, міжнародних зв'язків та академічної мобільності Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

© ВВПЗ «ДГУ», 2023

© Автори, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
------------------------	---

Алексєєв Артур. Взаємодія знань корпусної лінгвістики та інформаційних технологій у навчальному процесі	6
Андрішко Олег. Матеріали до словника міжмовних омонімів: українська мова й ізоляти / некласифіковані мови Африки	15
Варакута Марина. Мистецтво говоріння і слухання: ключі до ефективного спілкування.....	25
Василенко Наталія. Літературний портрет Катеринослава. Іван Манжура (1851-1893) – український поет-казкар, вчений-фольклорист. Концептуальні роздуми та музейні інтерпретації	34
Глущенко Ганна. Практичний досвід перекладу літератури за допомогою нейромережі: переваги та виклики	43
Дудник Олена. Політика українізації напр. ХХ – на поч. ХХІ ст	53
Квітінська Ліана. Короткий екскурс у історію етносеміотики, питання та перспективи розвитку етносеміотики як науки	61
Корсунська Вікторія. Kommunikative Kompetenz als Element der interkulturellen Kommunikation und der beruflichen Interaktion eines Individuums in der gegenwärtigen Stufe der gesellschaftlichen Entwicklung	73
Крашеніннікова Тетяна. Роль мов у сприйнятті народів як націй	87
Лимар Андрій. Державна політика формування гуманітарної складової професійної ідентичності особистості студента.....	93
Natsiuk Maryana. Osidak Viktoriia. Applying multilingualism in foreign language teaching	103
Негодченко Ольга. Відображення етнокультури у творах Миколи Пимоненка.....	113
Нежива Ольга. Предметно-мовне інтегроване навчання іноземних мов у закладах вищої освіти.....	124
Поповський Анатолій. Дбаймо про культуру мови – державотворчого коду нації	132
Rakutienè Silvija, Butrimè Edita. Development of personal competences at a specialized university – a changing paradigm of traditional education	140
Руколяньська Наталія. Терміни на позначення абстрактних понять у субмові кримінального процесуального права.....	151
Сергієнко Наталія. Мовні аспекти юридичної термінології у сучасному законодавстві.....	159
Сковронська Ірина. Сучасні виклики та чинники збереження національної ідентичності українців	167
Sukhoviyi Vitalii. In the beginning was the word? Language and national consciousness. Ukrainian case	175
Хмель-Дунай Галина. До питання збереження автентичності в етнокультурному просторі.....	208

Холод Ірина. Особливості використання методології CLIL у викладанні англійської мови професійного спрямування.....	219
Шапошнікова Анастасія. Концепт «Паляниця» в етнографічних і фольклорних матеріалах, надрукованих наприкінці XIX – на початку XX ст.....	227
Шостак Оксана. Лінгвістичні інструменти для створення психологічної адаптації.....	236
Юрченко Анна. Музейне заняття «Як козаки у розвідку ходили»: захід на стику історії, археології та патріотичного виховання.....	244
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	253

Список використаної літератури

1. Огієвська І. В. Микола Пимоненко: альбом. Mykola Pymonenko. Київ: Мистецтва. 2013.
2. Пимоненко Микола Корнилович. Шевченківська енциклопедія: Т. 5: Пе-С: у 6 т. Гол. ред. М. Г. Жулинський. Київ: Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка, 2015. 118 с.
3. Чіп Б. М., Оганесян О. Г. Микола Пимоненко: Біографічний роман. Київ: Молодь, 1983. 256 с. (серія біографічних творів «Уславлені імена». Випуск 59).

ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ольга НЕЖИВА

*доктор філософських наук, доцент,
професор кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних
дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»*

У статті розглядається методика CLIL, яка була сформована і почалась широко впроваджуватися в систему шкільної та університетської освіти в Європі. Зазначено, що на сьогодні існують відомі три моделі CLIL такі, як: soft (language-led), hard (subject-led), partial immersion і кожна модель включає чотири «мови», які поєднуються між собою для створення належної лінгвістичної події CLIL. У статті також проаналізовані переваги методики CLIL, які сприяють студентам використовуючи іноземну мову, більш ефективно спілкуватися між собою; поглиблює міжкультурні знання, а також, удосконалює навички спілкування іноземною мовою в реальних умовах; розвиває мислення, і відкриває творчий та професійний потенціал, та виступає для студентів як ефективний спосіб встановлення міжпредметних зв'язків у межах навчального плану.

Ключові слова: методика CLIL, мова, іноземна мова, знання.

The article deals with the CLIL methodology, which was formed and began to be widely implemented in the system of school and university education in Europe. It is described that today there are three known models of CLIL such as soft (language-led), hard (subject-led), partial immersion and each model includes four "languages" that are combined with each other to create a proper CLIL linguistic event. The article also analyses the advantages of the CLIL methodology, which help students to communicate more effectively with each other using a foreign language; deepens intercultural knowledge, as well as improves communication skills in a foreign language in real life; develops thinking, and opens up creative and professional potential, as well as acts as an effective way for students to establish interdisciplinary connections within the curriculum.

Keywords: CLIL methodology, language, foreign language, knowledge.

Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній і науковий простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог та дедалі наполегливіше працює над практичним

приєднанням до Болонського процесу. В Україні створюються умови для інтегративних процесів у сфері вищої освіти європейських країн, і Україна виступає активним учасником цих процесів. Особливої уваги у модернізації освіти в контексті функціонального оволодіння іноземною мовою та принципу інтегрованості набуває методика CLIL (Content and language Integrated learning), яка на сьогодні відома та використовується майже в усьому світі. Методика CLIL має як науковий, так і методичний напрям змісту, інтегрованого навчання теоретичних предметів іноземною мовою. Так, протягом 1980–1990-х років дана методика сформулювалася і почалась широко впроваджуватися в систему шкільної та університетської освіти в Європі. Сам термін CLIL був запропонований для загального позначення різних методологічних підходів навчання. Він позначає навчальну ситуацію, коли іноземна мова використовується для вивчення однієї або декількох навчальних дисциплін. При цьому мова є надзвичайно важливим елементом когнітивного розвитку і водночас вивчається в процесі засвоєння матеріалу тієї чи іншої дисципліни навчального процесу.

Вперше термін CLIL запропонував та почав використовувати вчений Д. Марш в 1994 році. Спочатку цим терміном характеризували процес, при якому навчальні дисципліни або їх окремі частини викладалися іноземною мовою. Для досягнення кінцевої мети освітнього процесу ставилася двоєдина мета: вивчення навчальної дисципліни та одночасне вивчення іноземної мови. Д. Марш проводив свої дослідження протягом декількох років, і вже до 2001 року ним було розроблено методику навчально-мовного інтегрування (CLIL), яка розглядає вивчення іноземної мови як інструменту для вивчення інших предметів, що допомагає формуванню в студентів потреби у навчанні, що, в свою чергу, дозволяє переосмислити, та розвинути свої здібності, в тому числі, і на рідній мові [8]. Застосування методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) найбільш поширене у країнах Західної Європи (Німеччина, Франція, Бельгія та ін.). Найбільш успішним

застосуванням методики CLIL було в Італії, Фінляндії, Іспанії, Латвії, Чехії, Польщі, Естонії та в багатьох інших країнах Європи. Наприклад, Угорщина організувала білінгвальні школи, у яких навчальні дисципліни викладаються іноземними мовами. Болгарія має дуже великий та успішний досвід, тому що протягом близько 50 років використовує вищезазначену методику у навчальному процесі. За цією методикою в білінгвальних школах Болгарії здійснюється навчання таких дисциплін як, філософія, географія, історія, а для реалізації навчального процесу використовуються французька, німецька, іспанська, англійська та інші мови [4; 6; 8].

Аналіз останніх досліджень. Проблема багатомовної освіти як світової тенденції модернізації освітнього простору є предметом наукових досліджень багатьох вчених різних країн світу таких як: Х. Бейтенс Бердсмор, П. Аллен, Н. Баришніков, К. Бенсон, К. Бейкер, Дж. Каммінс, Дж. Сенос, В. Кук, Н. Гальскова, М. В. Гаманюк, Ж. Даркен, Д. Гортер, Ж. Дуарте, Н. Євдокімова, В. Харлі, П. Мехісто, М. Суейн, Л. Мороз, К. Ілот, П. Таборс, Б. Хуфейзен, А. Янг, М. Флемінг та інші.

Праці таких вчених, як Дж. Каммінза, В. Харлі, П. Аллена та М. Суейна змінили погляди на функцію рідної мови в процесі опанування однієї чи кількох нерідних чи іноземних. Рідна мова у дослідженнях розглядається як підґрунтя для аналогії, а принцип порівняння мов – як доволі ефективний спосіб усунення негативного впливу інтерференції [9].

Вченим М. Канделябром було запропоновано плюралістичний підхід до навчання мов, основою якого є організація навчальної роботи студентів кількома мовами. Такий підхід, на думку вченого, можливо реалізувати трьома типами: *мовне пробудження* (awakening to languages), що передбачає підготовку до навчання мов на дошкільному чи початковому етапі освіти з метою формування позитивного сприйняття культурних відмінностей, і мовного розмаїття, пробудження інтересу, зацікавленості, та відкритості студентів до мов, і культур; *встановлення зв'язків, і взаємних включень між*

мовами (inter-comprehension between languages), яке відбувається при паралельному вивченні споріднених мов; *інтегроване навчання, і викладання мов* (integrated teaching and learning of the language taught) [4, с. 17-18].

Дослідник К. Бейкер визначає індивідуальні, комунікативні, когнітивні, економічні, та культурні переваги для дитини, двомовність/багатомовність якої цілеспрямовано розвивається школою та батьками [3].

На думку В. Кухаря, рівень когнітивного розвитку особистості, її світогляд, та комунікативний досвід безпосередньо залежить від її мовної компетентності [5, с. 94]. Під багатомовною компетентністю, за визначенням вченого, розуміється можливість однієї особи у застосуванні більше, ніж однієї мови (knowledge of more than one language in the same mind). Це є достатньо складною системою, що постійно трансформується під впливом тих чи інших чинників [5, с. 362].

Відтак, багатомовна освіта – це застосування щонайменше трьох мов як інструменту навчання конкретної особистості з метою розвитку її полімовної компетентності. Застосування декількох мов у процесі навчання дозволяє повноцінно виконати головну умову мультілінгвальної освіти – забезпечення оволодіння мовою як засобом освітньої (та будь якої іншої) діяльності. Важливим фактором багатомовної освіти є також формування міжкультурної компетентності – «сукупності вмінь, знань, та навичок, за допомогою яких індивідуум може успішно спілкуватися з колегами, чи партнерами з інших культур як на побутовому, так і на професійному рівні» [7, с. 133]. Для цього не є достатнім лише опанування вербальної комунікації, обов'язковим чинником є ерудиція в особливостях різних культур, та культурна взаємодія між їхніми представниками, що надає можливість усвідомлювати свою приналежність до певного етносу, ефективно виступати посередником між своєю, та іншими культурами, сприймати міжкультурну взаємодію як потрібну умову для самореалізації.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні найбільше застосовують методику CLIL у Європі, а саме у таких країнах, як: Бельгія, Німеччина, Франція, Естонія, Латвія, Литва. Особливості реалізації методу CLIL у різних країнах залежать від обраної моделі. На сьогодні існують три відомі моделі CLIL такі, як: soft (language-led), hard (subject-led), partial immersion. Перша модель (soft (language-led)) спрямована на лінгвістичні особливості спеціального контексту, друга (hard (subject-led)) – означає, що 50 % навчального плану предметів зі спеціальності вивчаються іноземною мовою, а третя (partial immersion) – займає проміжне положення, і застосовується, коли деякі модулі з програми зі спеціальності вивчаються іноземною мовою [5].

Крім цього, відповідно до досліджень Ервіна Герлінгера, кожна модель включає чотири «мови», які поєднуються між собою для створення належної лінгвістичної події CLIL. А саме [9]:

1. Мова для повсякденного вжитку. Вона передбачає високий рівень компетентності у застосуванні мови для повсякденного життя та щоденного використання. Відповідно до шкали ЗЄР (Загальноєвропейських рекомендацій), а також, як зіставлення, BICS/БМКУ (базових міжособистісних комунікативних умінь).

2. Мова викладання на занятті. Це мова для когнітивного розвитку, формування навчальних стратегій, а також, для реалізації підходів до навчання, які підтримують методику CLIL, зокрема, навчання в співпраці, проблемне навчання, спільне викладання.

3. Мова академічного спрямування. Це мова для отримання освіти чи досягнення інших академічних цілей. Вона використовується в різних предметах або сферах, що стосуються навчання. Наприклад, *evaluate* – оцініть, *analyse* – проаналізуйте, *emphasize* – наголошувати, *column* – класифікуйте, *make a piechart* – укладіть кругову діаграму, *grid* – згрупуйте, *establish* – засновувати.

4. Мова предмета/сфери навчання. Це мова, яка зустрічається у відносно обмежених сферах, конкретних, наприклад: *precipitation* – опади в географії чи *hibernation* – сплячка в біології, *judge* – суддя у правознавстві.

Застосування методики CLIL у різних країнах дало змогу визначити її переваги, а також, певні недоліки її впровадження в навчальний процес. До переваг даної методики слід віднести наступне:

- відзначити підвищення мотивації до вивчення іноземної мови;
- цілеспрямованість до оволодіння іноземною мовою для вирішення конкретних комунікативних завдань;
- пріоритетність надбання умінь для спілкування іноземною мовою у професіональному контексті;
- занурення у штучно створене мовне середовище;
- засвоєння специфічних термінів, певних мовних конструкцій;
- розширення та вдосконалення словникового запасу.

Відповідно до традиційної методики навчання студенти засвоюють зміст заняття, слухаючи розповідь викладача. За методикою CLIL викладачі говорять набагато менше, для того, щоб студенти могли застосовувати самостійно свої набуті знання для вивчення нового матеріалу. Відтак, студенти навчаються разом, і працюють у групах, розмовляючи між собою, а також, з викладачем, використовуючи якомога більше нової лексики. Викладачу, який працює за методикою CLIL, необхідно поставити собі низку запитань: до якого саме типу спілкування він планує залучити студентів? Яку мову буде доречно застосувати для такого спілкування? Які різнорівневі завдання може надати викладач? Які ключові змістові слова для цього знадобляться? Викладач може застосовувати наступні види спілкування: письмове, словесне, наочне, невербальне. Застосовуючи такі види спілкування, викладач з легкістю розвиває комунікативні навички, що включають наступні особливості: погоджуватися чи не погоджуватися; ставити запитання; уточнювати сказане; порівнювати; описувати причини, та

наслідки; оцінювати роботи (власні, та чужі); будувати діаграми; висловлювати гіпотезу; висловлювати думки; проводити інструктаж; наводити приклади, надавати інформацію, пояснювати причини; обґрунтовувати відповіді, або думки; робити інтерпретацію даних; прогнозувати; запропоновувати рішення; переконувати; викладати факти та висловлювати думки; презентувати твір; пропонувати зміни, ідеї [1].

Крім цього, заняття, котре побудоване на основі методики CLIL, повинно охоплювати головні чотири компоненти, які відомі як «4 С». Оскільки, основою методики CLIL являє собою вміст компонентів «4 С», що трактуються як: «content» – зміст, «communication» – спілкування, «cognition» – розумові здібності, «culture» – знання культурології. Компонент «content» (зміст) має на увазі стимуляцію процесу засвоєння нових знань, умінь і навичок із предмету, які вивчаються на заняттях. Компонент «communication» (спілкування) просуває всебічному використанню ресурсів досліджуваного іноземних мов для придбання нових знань, умінь і навичок. Компонент «cognition» (мислення) направлений на максимальний розвиток розумових здібностей студентів для кращого розуміння мови і досліджуваного предмета. Компонент «culture» (знання культурології) підтримує розвиток розуміння особливостей, схожості та відмінностей сучасних світових культур і сприяє студентам швидше адаптуватися в культурному просторі та зрозуміти культуру [7].

Викладач має переконатися, що під час кожного CLIL-заняття, студенти будуть задіяні у різних видах діяльності. Відповідно, це сприятиме охопленню всіх рівнів компетентності, зокрема, можливо застосувати наступний перелік видів діяльності на занятті: пошук, та знаходження потрібної інформації; упорядкування, та інтерпретація інформації після її знаходження; конспектування; складання, та написання, а також, перевірка письмових робіт; самоперевірка або взаємоперевірка, оцінювання; відгадування з контексту; планування; запис результатів; рецензування;

постановка власних цілей навчання; переглядове, пошукове, та вивчаюче читання тексту; відбір, та використання довідкових матеріалів; узагальнення; передача інформації з одного джерела в інше [2].

Викладач, який навчає іноземної мови студентів за методикою CLIL, використовує різні види завдань: класифікацію слів, чисел або предметів за групами; написання диктантів; заповнення пропусків у реченні; співбесіди; стендові презентації; передбачення за зображеннями, словами, заголовками, реченнями, звуком чи предметами; анкетування; реферування; завершення тексту; пошук слів тощо. Мета даної діяльності може також включати повторення вивченого матеріалу, розвиток когнітивних або комунікативних навичок, індивідуалізацію навчання, розвиток, та вдосконалення умінь роботи у групах, розвиток грамотності, розвиток творчих навичок та вмій, а також, заохочення студентів до автономії у навчанні, тощо. Це завжди цікаво обом учасникам навчального процесу в університеті, як викладачам, так і студентам.

Висновки. Таким чином, методика CLIL – це, в першу чергу, навчання загальним знанням, а не багатомовності, що загалом знижує навантаження на студентів та відповідно полегшує засвоєння знань студентами. Крім цього, методика CLIL дозволяє студентам використовуючи іноземну мову, більш ефективно спілкуватися між собою; поглиблює міжкультурні знання, а також, удосконалює навички спілкування іноземною мовою в реальних умовах; розвиває мислення, і відкриває творчий та професійний потенціал.

Список використаної літератури

1. Руднік Ю. В. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL): світовий досвід матеріали. Міжнар. наук.-практ. конф. Педагогіка та психологія: проблеми науки та практики, (м. Львів, Україна, 9 серпня 2013 року). Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота». 2013. С. 63–67.
2. Шевченко І. В. & Кордюк О. М. 2018. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) у сучасній методичній і науковій літературі вітчизняних і закордонних авторів. Молодий вчений, 4 (56.4). 2018. С. 31–34.
3. Baker C. 2014. A Parents' and Teachers' Guide to Bilingualism. Bristol: MultilingualMatters. 2014. 288 p.

4. Candelier M., Oomen I. 2004. JanuaLinguarum – The Gateway to Languages. The Introduction of languageawareness into the curriculum: Awakening to language. Council of EuropePublishing. 2004. 209 p. Available at: <http://archive.ecml.at/documents/pub121E2004Candelier.pdf>
5. Harrop E. Content and LanguageIntegratedLearning (CLIL): Limitations and possibilitiesAvailable at: http://dspace.uah.es/dspace/bitstream/handle/10017/14641/Harrop_Content.pdf
6. Nezhyva O. 2021. The Aspects of Smart Education in The World/Olga Nezhyva. KhazarJournal of Humanities and SocialSciences. KhazarUniversityPress. Volume 24. № 3. 2021. P. 62-72. DOI: 10.5782/2223-2621.2021.24.3.62
7. Nezhyva O. 2023. TedTalks as a DigitalMaterial in ForeignLanguageTo be or not to be a greateducator, 2022. Proceedings of ATEE AnnualConference. Riga, University of LatviaPress, 2023. pp. 481-489. DOI: 10.22364/atee.2022.24
8. Marsh D., Mehisto P., Wolff D., Jesus M., Frigols M. European Frame-work for CLIL Teacher Education. Available at: <http://encuentrojourn.org/>
9. Styrkina Y.S. 2020. Advantages and Problems of Contentand LanguageIntegratedLearning. Sworldjournal. 2020. 04-04. 39-46. <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj04-04-025textos/9.%20CLILFramework.pdf>.

ДБАЙМО ПРО КУЛЬТУРУ МОВИ – ДЕРЖАВОТВОРЧОГО КОДУ НАЦІЇ

Анатолій ПОПОВСЬКИЙ

*доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри українознавства та іноземних мов
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

У статті висвітлюється державотворчі функції української мови та її культури в роки розбудови і боротьби з віроломним нападом РФ на суверенну Україну, що пробудив національну свідомість українського народу й активізував процеси декомунізації, дерусифікації, ліквідації УПЦ Московського патріархату, виявив зрадників, хабарників, запродавців від найвищих посадових осіб до рядових членів суспільства. Особлива увага привертається до виховних процесів мовної культури як важливого чинника державотворчого, інтелектуального і духовного розвитку української нації.

Ключові слова: мова – код нації, культура мови, суржик, декларація «братства народів» і зрадництво, колаборантство, національна свідомість, стратегія навчальних дисциплін у плані мовного й патріотичного виховання.

The article highlights the state-building functions of the Ukrainian language and its culture during the years of development and struggle against the treacherous attack of the Russian Federation on sovereign Ukraine, which awakened the national consciousness of the Ukrainian people and intensified the processes of decommunisation, de-Russification, liquidation of the UOC of the Moscow Patriarchate, revealed traitors, bribe-takers, and traitors from the

